

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:
Egy évre 160; fél évre 80; negyed évre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjazás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 9-5 óráig.

A szülőkhöz!

A liceumi magyar tagozat első osztályába beiratandó tanulók közül eddig 37-en jelentkeztek, tehát a miniszter által kikötött létszám már biztosítottak látszik. Mégis felhívjuk a szülők figyelmét, hogy gyermekeiket minél többben irassák, illetve jelentsék be Görög Joachim szenátor urhoz, hogy ezáltal a magyar tagozat teljes erővel újra megindulhasson, mert minél több a jelentkezők száma, annál könnyebb a következő osztályok megnyitása a jövőre nézve.

Amint értesültünk, Görög Joachim szenátor ur ismételen Bukarestbe utazik, hogy a szülők által benyújtott kérvényeket a miniszter urnak bemutassa és Manciulescu igazgatónak a felvételt elrendelje.

Valódi és áldemokrácia.

A Magyar Párt Gyergyószentmiklóson nagygyűlést tart. Ugy tudjuk, hogy ezen a nagygyűlésen a Magyar Párt szervezetében — elvi szervezetében — metamorphosis készül.

Lépten-nyomon azt halljuk, hogy a Magyar Párt szervezetében nem elég demokratikus a valljuk be őszintén, azt is tapasztaljuk, hogy a Magyar Párt kebelében palotaforradalom van, de ismerjük el azt is, hogy ez a palotaforradalom nem személyek, hanem eddig megvalósított elvek ellen irányul.

Egy irány demokratikusabb megalapozását kívánja a Magyar Pártnak a szerintük talán kiválasztottak uralma ellen.

Valamikor úgy tanultuk a politikában, hogy a demokrácia: a nép uralma, míg az oligarchia a kényuralmat, a tyrannizmust, a zsarnokságot jelentette.

A római nép, melynek jogszolgáltatása örök időre irányadóul szolgál az utókor számára, a legesufabbul visszaélt a demokrácia fogalmával. Felállította azt a tételt, mely később is bebizonyosodott, hogy csak üres frázis volt „a nép szava az Isten szava”. Mindent a fórum elé vitt s amíg a fórum csöcselke élet, vagyon felett korlátlanul végezte a gillotint szerepét, a konzulok, prokonzulok, pretorok és ki tudja más milyen hatalmasságok sanyargatásai alatt vért izzadt a nép.

A legveszedelmesebb játék ezzel a jelszóval élni: „a nép szava az Isten szava”, s a legrutább hazugság erről azt mondani, hogy ez a demokrácia. Nem, a demokrácia nem a tömegekben van, nem az ezáltal képviselt erőben, hanem a lélekben, a szívben, mely demokratikusan érez. A valódi demokrácia mindenki lelkében és szívében él, a másik, a tömeges: áldemokrácia.

A legtisztább és legvalódibb demokráciát

Krisztus képviselte, nem a masszív erő, hanem idealizmusa folytán, s demokraták voltak az apostolok, nem világi hatalmuknál, hanem erkölcsi tisztaságuknál fogva.

A valódi demokrácia tehát nem államforma, hanem szubjektív érzés és erő.

De hazugság a nép uralmát a demokráciával azonosnak venni már csak azért is, mivel a nép bensőleg nem demokratikus.

Figyeljük csak meg a mindennapi életet: van-e arisztokratikusabb hajlamu a tehetősebb bármely nemzetiségű gazdánál, ki az ő szűk pártijában zsarnok a környezete felett?

Nem vesszük-e észre, hogy az a bizonyos nép, melynek szava állítólag az Isten szava, minden tetteiben, gondolkodásában az intellektuális gondolkodását és szokásait iparkodik elcsajátítani, mint az szemében a kiválasztottak — akár szellemi, akár anyagi arisztokrácia — sa-

játosságait, míg lelkében ugyanakkor gyűlöli őt és letaszítani iparkodik arról a piedesztálról, melyet szerinte, az egyenlő jogosság elvével fogva, csak biztosít.

Nem hazugság, nem képmutatás, nem paradoxon ez?

A népnek csak az lehet a feladata, hogy tisztelje, becsülje meg ezeket az ideális, tehát demokratikus lelkeket, viszont ezen ideális demokrácia érvényesüléséhez adja oda az ő tömegerejét.

Végső konkluzióképen tehát csak azt akarom lerögzíteni, mikor a közeli Magyar Párt új szervezeti megalapozásáról lesz szó, — hogy Madách örökéletű igazsága „Ember tragédiáját” vegyem hasonlatul: „Nem azért hajnalodik, mert kukorékol a kakas, hanem azért kukorékol a kakas, mert hajnalodik”.

Dr. Csiby Andor.

Nagy arányu visszaélések a ditrói közbirtokosság vállusarki erdejében

Harc a milliókért. — Ambrus Istvánt fejen lötték. — Pirkálni nagyon könnyű.

Messze a nagy erdő.

A ditrói közbirtokosság ez év elején 30.000 köbméter széltörött fát osztott ki tagjai között, tekintettel arra, hogy az áthelyezett Scrima erdőgondnok három megelőző évi fajutalékát a ditrói birtokosoknak visszatartotta.

A tavasz folyamán meg is kezdődött a 30.000 köbméter fa kitermelése úgy, hogy egyes birtokosok csoportosultak és a kitermeléssel vállalkozókat és fakereskedőket bíztak meg.

A ditrói közbirtokossági erdők messze a falutól, istenhátamögött, Tölgyes, Borszék, Holló felé fekszenek, ami különösen a mai viszonyok mellett, majdnem lehetetlenné teszi a kitermelés ellenőrzését, ha mindjárt a legodaadóbb és legjobb ellenőrzőszándékot is tétellezünk fel az arra hivatott közegektől.

Természetes, hogy ilyen lehetőségek mellett és a mult tanulságai szerint is, ezen vállalkozók és fakereskedők most sem elégedtek meg azzal a famennyiséggel, amelyet a jogos birtokosoktól megszereztek, hanem neki estek a lábán álló erdőnek, vágták a fát válogatva minden különösebb büntudat és lelkiismeretfurdalás nélkül.

Hónapokig folyt így a bűnös munka, amíg lassankint az erdőben dolgozó munkások híreket hoztak a faluba, hogy az erdőben jogtalan döntés folyik. Az egyre bizonyosabbá vált hírek alapján egyes érdekelt birtokosok figyelmeztették a birtokossági ötös tanácsot, hogy tanusítsanak nagyobb figyelmet a kitermelésre, amely figyelmeztetésre az ötös tanács tagjai megnyugtató választ adtak, még pedig azt, hogy nincs semmi baj a széldöntés kitermelése körül.

Ut a milliók felé.

A rossz hírek azonban egyre szállongtak a Sötétputna felől. Az érdekelt birtokosok egyik

csoportja nem tudott megnyugodni és nyolc tagját kiküldötte az erdőbe szemlét tartani, amely nem kis fáradságba került, mivel a kérdéses széldöntött famennyiség 10 különböző, egymástól távol eső helyen feküdt. A látottak nagyon szomorú tényekről győzték meg a kiküldötteket, amennyiben megállapították, hogy a kitermelésre engedélyezett, mintegy 30.000 köbméter széldöntést felülmúlja a környező lábán álló erdőben elkövetett jogtalan döntés, amelynek értéke meghaladja az ötmilliót.

Feljelentés.

Az erdőkitermelésnél tapasztalt jogtalanság után a nyolc kiküldött azonnal jelentést tett a felsőbb hatóságoknak. Hat napra rá erdészeti bizottság szállt ki a színhelyére, amely bizottság hivatalból állapítva meg a nagyarányu visszaéléseket, azonnal elrendelte a kitermelés teljes beszüntetését és a jogtalan vágás mennyiségének megállapítását darabszám és köbméter szerint. A mérésnek lefolytatása a bizottság által úgy lett elrendelve, hogy a feljelentők mind ott legyenek a bemérés helyességének ellenőrzésére.

Halálos lövés a sűrűből.

Pár héttel ezelőtt az ellenőrző bemérés kezdetét vette a vállusarki erdőrészben egyszerre öt csoportban, minden csoportba beosztva 2 fahosszaló, 2 klupás, 2 folyószámzó, 1 író, 1 fejszés napszámos, 1 fafestő, a birtokossági ötös tanács 1 tagja, a feljelentők közül 1, mint ellenőrző és az érdekelt fakereskedők megbízottja.

Az ellenőrző mérés megkezdésének második napján délelőtt 10 órakor már javában folyt a munka, mikor az egyik csoportra, amelyik a vállusarki patakba beeresztett fákat mérte, mintegy 80 lépés távolságból 2 lövés esett a hegyoldalán lévő sűrű erdőből.

A csoport ösztönszerűleg, a váratlan lövé

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Mindennemű OLAJ

állandóan raktáron.

sektől, szétszaladt és csak azután vette észre, hogy egy ember, a szegény család napazamos Ambrus István, a lövésről fején találva, elesett. Azonnal hordágyat rögtönöztek és hazaszállították, majd onnan napokkal azután a esikszaradai kórházba, ahol élet-halál között lebeg.

Természetesen erre a nem várt támadásra a többi ellenőrző csoportok is beszüntették a munkát és az illetékes hatóságtól fegyveres fedezetet kértek. Eddig szól a történet.

*

A gyilkossággal tetézett óriási visszaélés után hírek kaptak szárnyra Ditró lakói között, hogy a vállalkozók már jó előre azzal fenyegettek volna, hogy úgy sem tart soká az ellenőrzés, mert „nőkik” nem igazságsan mérnek, az illetőket elemetik és vésszel beakarják stb. A mérésellenőrző birtokosok azt is megállapították, hogy az erdőszolgák a fa-kereskedők javára igyekeztek mérni a fát, az egyik erdőszolga pedig, amikor megtudta, hogy az erdőmérés feljelentés miatt lett elrendelve, azt jelentette ki az egyik érdekelt vállalkozónak, hogy ha tudta volna, amikor a nyolcas bizottság kijárt az erdőbe, puskatussal verte volna agyon a feljelentőket.

Ezek a körülmények arra mutatnak, hogy az erdőből leadott 2 lövéshez közülük van azoknak, akik az erdőpusztításban bűnösök. Minden jel arra mutat, hogy megakarták félemlíteni azokat, akik hivatalban voltak a jogtalanul levágott fák mennyiségét megállapítani és lehetővé tenni a több mint ötmillió lei érték megterítését. A csendőrség bevezette a nyomozást, de

mindeztideig eredménytelenül. Annyi bebizonyosodott azonban, hogy ennél az esetben nem rablótámadásról van szó, hanem a szálak a jogtalanul milliókat szerezni akarók felé vezetnek.

Milliókért pedig csalni, lopni, ölteni, háborut viselni is képesek az elvadult emberek, kiknek a pénz, a vagyon, az aranybálgány a lelük, istenük.

A közvagyonok kezelése, a sötét erdőkre csapott manipulációs lekiismerete örök szégyene marad a csik-gyergyói fensík ökörszekeres történelmének. Ezek a hatalmas vagyonkomplexumok, melyek hivatva volnának a szegény székelységet adóterhekkel mentesíteni, csak egyeseket hizlaltak kocsikig, autókig, villáig, durgazdaságig, isten tudja honnan jött ismeretlen kufárokat perzsaszónyes mindenjőig, amíg mi orunkra esve szántogatjuk a sovány zabfödeket, amelyek immár olyan keskenyekké aszottak, mintegy leány hajába font hitvány ünnepi pántlika.

Egy-egy harangot akasztunk nagy néhánapi bankettes dícsékedéssel öreg tornyaink likáiba s aztán aludhatunk isen dícsőségére, amíg a tetvek rágni kezdenek és nyakunkba akasztja a végrehajtó a koldustarisznyát és kezünkbe adja a koldusbotot.

S azt mondják erre Kietek, hogy pirkálni nagyon könnyű.

Még csak azt üzenjük a ditrói közbirtokosoknak, hogyha győzni fog az igazság és hozzájutnak az ötmillió amugy is elveszettnek hitt faarához, ne sajnálják a közjává soha jobban nem kívánczó kulturáldozatot.

A borszéki „Főkut” története.

Írta: Dr. Csiby Andor.
II-ik közlemény.

A „Főkut” életében a második fontos természeti esemény 1737. július havában játszódott le szintén ugyanolyan jelenségek között, mint az 1816-iki.

Hogy mily erejű volt a vihar, bizonyítja az is, hogy a békási két hegy lecsuszamlásából ugyanakkor keletkezett a gyergyószentmiklósi határban a „Gyilkostó” is.

Következvényeiben is ez a vihar ép oly hatású volt a Főkut vizén, mint az 1816-iki, vagyis a vihar utáni nap a Főkut vizet „iszapból betemetve és megsemmisülve találta és csak hosszabb kutatás és ásások után sikerült azt ismét megtalálni”. (Részletes leírást lásd P. F. idézett művének 58. és 59-ik lapján.)

A harmadik esemény a főkut életében a tulajdonos közbirtokosságnak 1864. évben tapasztált észlelete volt.

1864. szept. 20-án a fürdőbizottmány u. i. arról értesült, hogy a Főkut vize apadásban van, mit a bizottság a helyszínen fényleg meg is állapított. A birtokosság ekkor lehvatta az akkori balánbányai bányanagyot és jöhrü geológust, ki a Főkut forrásán kívül „két jó kifolyású bórviszert talált, melyek közül az egyik oly jónak mutatkozott, mint maga a Főkut vize”. A megfelelő vegyelemzések után nevezett geológus utasításai és ellenőrzése mel-

lett „csakis az általa megjelölt savanyuvizek lettek a régi földből kiégetett s cementmással összeragasztott csatornákon a Főkutba bevezetve, mely által a Főkut forrása visszanyerte megelőző teljesítő képességét”. (Lásd P. F. idézett művének 90. és 91-ik oldalát.)

A negyedik esemény lenne a jelenlegi forrásfeltárás és foglálás, amellyel, azt hiszem, hogy egyszersmindenkorra lezáródik, illetve szétfoszlik a Főkut vizének eltűnési legendája.

Mielőtt azonban rátérnék erre a mostani foglálásra, meg akarom dönteni Orbán Balásnak és még dr. Csiby Károly által is elfogadott azt a téves következtetést, mely szerint a Főkut vize az idők során vesztett volna erejéből és hogy ezen körülmény a forrás körüli erdőirtásokban lenne magyarázatát.

Borszék történetében sehol sem találjuk, hogy ott nagyobb erdőtarolások lettek volna, de nem is lehetett, mivel ugy a fürdőbirtokosság, mint az erdészeti és bányahatóságok feltékenyen őrizték és tiltották Borszék fürdő belső védterületén a legkisebb erdőirtást is, sőt a szálaló vágásokat is csak a legkritább esetekben engedték meg. Ennek sem a forrásvédelem volt az oka, hanem Borszék fenyes klímájának megvédése.

(Folyt. köv.)

Remete-ditrói ut.

Az újságokban már többször esett szó a Remete és Ditró összekötő vármegyei útról, de úgy látszik, akár falra borsót bányhat az ember addig, amíg az az útvonal teljesen járhatatlanná nem válik.

Ez a jó néhány kilométert kitevő útvonal már annyira tönkre ment az állandó fuvarozás és a soha nem javítástól, hogy immár csak a legnagyobb figyelemmel, lépésben lehet örökös ide-oda kerüléssel haladni.

Különösen a remetei újonnan épült Maros-híd környékén éri el a tetőpontot, ahol megáll az utas esze, mert utazó alkalmatossága előzetes hegyek, völgyek, sziklagyságú kődarabok tornyosulnak.

Csodálatos ez a nemtörődomség és nem lehet még annak a vicinális kitérőnek a számlájára se írni, mely azt jelenti, hogy ez az útvonal kiesik a főforgalomból.

Gyergyóremete egy nagy község, melynek ezer, még ezernyi lakosát a gazdasági érdek a Maros jobb partján lakó községekhez fűzi, horribilis adót fizet s épp ezért nem volna szabad, hogy a vármegye oly mostohán kezelje.

Utókégre Szahmari gyógyszerterától a remetei hídig terjedő útvonalról van szó, amely nem lehet több 4-5 kilométernél. Ennek a jókarbantartásához bizonyára, megerősítés nélkül kilehetne a szükséges összeget szorítani. De nem is ezt a szót kell használni, hanem azt, hogy ki kellene török-szakad szorítani, vagy bármely más megoldást keresni, de olyat, hogy ez a kiadás ne csak Ditrót és Remetét terhelje.

Ugy látszik azonban, hogy a vármegye most már a két falu nyakába akarja szőni ennek az útnak fenntartási költségeit, hiszen ma ez a módszer a legkönnyebb és alig észrevehetően elintézhető.

Az adóterhek egyre növekednek, a pénz drágulása mellett a megélhetés mindinkább su-

lyosodik, szentképeket, templomok, iskolák építését az állam a városok, a községek nyakába sós és mégis egyre omlunk, romlunk, süllyedünk országostul a kátyu felé.

A nagy gépezet mindent megemészti s ma-holnap nem lesz amiből tömni a titokban tartott bálgány örökéhes gyomrát, amely ugylát-szik, feneketlen.

Megfoghatatlan! Milliók gurulnak ki, er-dőktől kopaszodnak a gyergyói hegyoldalak és marad a nagy pusztaság, nyomor.

*

Aki hátul marad, az tegye be az ajtót.

Ejszakai zenebona.

Városunk egyik főutcája, a Rákóczi ut, amely a gör. kath. és örm. szertartású róm. kath. templomok közvetlen közelében van s amely utcában nappali munkát végző polgárok laknak, az utóbbi időben ez szombaton, vasárnap és a közbeeső ünnepnap este 9 órájától éjjel 1-2 óráig a Koszanovitsné-féle körösma-helyiségben macskanyávogáshoz hasonló muzsikacincogástól hangos.

Semmi zenei élvezetet nem nyújtó muzsikaszó, tobzódásig menő tánc és kurjongatás uralja az éjszakai csendet, melybe belecsillannak a bicskaelek s vér festi pirosra az utca porát, az utcát, melynek lakói a csendes éjjeli nyugalmat, zavaró tobzódás és lármá miatt, álmatlanul töltik annak ellenére, hogy az éjjeli csendháborítással büntetendő cselekmény lehetőségé áll fenn.

Nem célunk fiatalságunktól megvonni a táncot, de adófizető polgáraink is joggal követelhetik, hogy az olyan helyiségben, amelyből minden éjjeli nyugalmat zavaró zene, lármá hallatszik, ott ne engedélyezzenek éjjeli mulatságokat.

Felhívjuk városunk rendőrfőnökének figyelmét ezekre a város szélére való éjszakai zenebonákra s hisszük, hogy jó belátásával méltányolni fogja a több oldalról hozzánk érkező panaszt s találni fog egy olyan megoldást, amellyel biztosítani fogja polgáraink éjjeli nyugalmat.

HIREK.

— **Dr. Csiby Andor** „Demokrácia és al-demokrácia” c. cikkét, helyszüke miatt, lényeg-telen kihagyásokkal, mint kuriozitást, vezető-helyen közöljük. Bár dr. Csiby cikkével egy-idejűleg és kapcsolatban igen érdekes megfigye-lésekre szeretnők olvasóink figyelmét felhívni, elhagyjuk, mert előző számunkban már ez irányban közöltünk gondolatokat.

— **Három színházi koncessziót adott ki eddig a miniszter.** A kultuszminiszteriumban ma adták ki három igazgatónak a koncessziót. Így dr. Ferenczy Gyulának, aki a Székelyföldet kapta meg nyolc várossal. A másik koncessziót Fehér Imrénnek adták ki, Marosvásárhely központtal és hat mellékvárossal. A harmadik koncessziót Földes Mihály szatmári igazgatónak adták ki. A nagyváradi koncesszióról még nem döntöttek. Goldis kultuszminiszter 9-ikére hívta össze a koncessziók kiadására alkotott szinügyi bizottságot, mely ebben a kérdésben véglegesen dönt.

— **Vadász közgyűlés.** A Gyergyószentmik-lósi Vadász Társulat ez évi rendes közgyűlését szeptember hó 19-én tartja délután 3 órakor. Fontos megbeszélések elintézése végett az el-nökség kéri a tagoknak mennél nagyobb számban való megjelenését.

— **Az OFA székpataki üzemét redukálta.** 60 régi munkást 15 napi felmondással elbocsátott és a lakásból is kitétt, ámbar a lakások üresen állnak. Talán másképp is megoldható lett volna ez a szociális kérdés?

— **Haláleset vagy gyilkosság?** F. hó 8-án a Temető-utcában, a kórház háta mögött, egy Csiby nevű ditrói embert az uton halva talál-tak. A közeli halottas kamrába helyezték és várják a hivatalos komissziót, mely hivatala lesz megállapítani, hogy rendes halálesetről vagy gyilkosságról van-e szó, tekintettel az ősi vá-sári tumultusra.

A Gyergyószentmiklósi Szociális Misszió
társulat f. hó 5-én este a pompásan átalakított és parketázott Laurenty színháztermében jól sikerült műsoros estet rendezett, melynek jó védelme meghaladja a 20.000 lelt. Tekintettel arra, hogy lapunk terjedelme még az egyes cikkek rövidítését is megkívánja, bár ez elvünk ellen való, a szereplők pompás előadókészségét és a műsor bővebb ismertetését jövő számunkban igérjük.

Közügyülés. A gyergyószentmiklósi Ipartestület Dalköre f. hó 19-én (vasárnap) d. u. 3 órakor az Ipartestület nagytermében tartja meg újraalakulása alkalmából rendkívüli közgyűlését, melyre a Dalkör alapító, pártoló és működő tagjait, valamint az érdeklődőket ez uton is tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Előki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 3. Titkári jelentés. 4. Leltár bemutatása. 5. Pénztári jelentés. 6. Az új alap szabályok tárgyalása. 7. Tisztújítás. 8. Házszabályok tárgyalása. 9. Indítványok. — Tekintettel a Dalkör újraalakulására, tisztelettel kérjük az érdeklődőket, hogy a közgyűlésen minél számban megjelenjen szíveskedjenek.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület székelyföldi vándorgyűlése. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület a székelyudvarhelyi Méhész Egyesülettel karöltve szeptember hó 12-én Székelyudvarhelyen a román kath. főgimnázium dísztermében d. e. 10 órakor vándorgyűlést rendez a következő tárgysorozattal: Előki megnyitó; dr. László Márton (Nagyiklód) az E. M. E. alelnökének előadása a fajnevelésről; Szentpéteri György (Erzsébetváros) az E. M. E. igazgatójának előadása a betelepítésről; Fülöp Endre az U. M. E. tagjának előadása a méhek életéről; dr. Postó Béla (Alsófüle) az E. M. E. tagjának előadása Udvarhelymegye méhlegelőjéről és Lakatos Tivadar (Székelyudvarhely) az U. M. E. elnökének előadása a Hargita kaptárról. Ezután is felkéri az E. M. E. elnöksége az egyesületi tagokat, valamint a méhészet iránt érdeklődőket, hogy a vándorgyűlésen — mely az erdélyi méhészet kultúrájának fokozottabb terjesztését van hivatva szolgálni — minél számban megjelenjen szíveskedjenek. Elszállásolásról az Udvarhelymegyei Méhész Egyesület elnöksége előzetes megkeresésre gondoskodik.

Medvék garázdálkodtak az ujfalvi hegyekben. Az ujfalvi határban, a libáni kaszálókhoz közel, az utolsó hetekben, ismét 4 szarvasmarhát öltek meg az elszaporodott medvék. Ebben az évben mintegy 17 darab szarvasmarhát tettek tönkre az ujfalvi gazdák nagy kárára, akik nem bírnak ez ellen védekezni. Felhívjuk a vadászok figyelmét és ajánljuk, hogy a Libánban tartsanak egy-két hajtóvadászatot a medvék kiirtására. Pár héttel ezelőtt Molnár Sándor tengerőrmester lakos dísznőjét is szétépték a Zsedánhegyen.

Óriási szerencsétlenség történt napokkal ezelőtt a Putna Faipar R. T. várhegyi vonalán. Ugyanis egy plató kocsi munkásokkal terhelve siklott a hágóúti gyártól a recefalvi gyár felé, mellyel egy szemben jövő mozdony összeütközött egy hirtelen kanyarulatnál úgy, hogy 3 ember azonnal szörnyethalt, 18 pedig súlyosan megsebesült kéz és lábtöréssel. A mentők Tölgyesről autót rendeltek és azonnal beszállították a sebesülteket a kórházba. Ez a szerencsétlenség óriási méretűnek mondható, ha meggondoljuk, hogy a nagy személyszállító vasúti szerencsétlenségeknél sincs ily arányu halál és sebesülési eset.

Csávásy Béla közdiavarsányi székely fűszeres és mézes pogácsás Gyergyószentmiklóson Vörösmarty-u. 27. szám alatt megnyitotta sütődjét, ahol fűszeres és mézes pogácsa rendeléseket a legnagyobb megelégedésre vesz fel. Frissen sült pogácsáira, amelyek a Piacotérn minden szombat és vasárnap kaphatók, felhívja a n. é. közönség figyelmét.

Eladó egy géppel felszerelt teljes berendezésű szuszterműhely Gyergyószentmiklóson, Vörösmarty-utca 21. szám alatt.

Jón a közimunka ideje. A kelim tartós és díszes. Kelim-előfésítés pontosan és izlésesen gazdag mintagyűjtemény után Paris Jenőnél Selyem-utca 13. sz. alatt.

Tíz év irodalmi gyakorlat rendelkező intelligens urinó könyvelésben, levelezésben, anyag- és gémbakabozásban jártas perfekt gépíró október 1-re állást keres lehetőleg gyárvalalatnál. Fizetés megegyezés szerint. Leveleket: „Vidék”-re is megígyek jelligőre e lap kiadójába kérem küldeni.

Kiadó egy külön bejáratú szép utcai szoba, Cím a kiadóban.

Egy jókarban lévő bicikli eladó. Érdeklődni lehet a kiadóban.

A Tg.-Muresi Kereskedelmi és Iparkamara közleményei:

A romániai Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségéhez érkezett jelentések szerint Franciaországban az ideai diótermés nagyon gyenge, minek következtében a romániai dió rentabilitásának volna értékesíthető a francia piacon. Midő erre felhívjuk az érdekeltek figyelmét, egyúttal közöljük az alábbi címet, hova közvetlenül fordulhatnak ajánlatukkal: H. Gerand, 14 rue Luis Latrade, Brive (Corréze) France.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége közli, hogy intervenciója folytán a Directione Generala a Cailor Ferate Române úgy határozott, hogy exportálandó áruk után a tarifa többszámítást ne alkalmazzák.

Folyó hó 11. és 26-ika között Osieken (Slavonia, Eszék) nagy vásár és kiállítás tartatik, minden felvilágosítást megad Kereskedelmi és Iparkamaránk.

A Cugir-i állami fémüzemeknél levő kereskedelmi vas és acél anyagokra nézve folyó év szeptember hó 15-én a Kereskedelmi Minisztériumban Bucurestiben árverés fog tartatni, részletes tájékozást megad a Kereskedelmi és Iparkamara.

A közönség tudomására.
Tisztelettel értesitem a nagyérdemű gazdaközönséget, hogy

TRAKTOROM
a napokban Fugyivásárhelyről vissza fog érkezni egy MAV. gépgyár legújabb gyártmányu cséplőszekrényével, amely ez ideig Biharmegyében cséplelt a gazdaközönség legnagyobb megelégedésére. Kérem a gazdaközönséget, hogy vegye használatba cséplőgépemet, amelynek az is egyik előnye a jó és tiszta munkán kívül, hogy a Traktor a cséplőt maga vontatja, tehát a gazdaközönségnek vontatni sem kell.

Szíves pártfogásukat kérve, matradok tisztelettel

5-3 **Matta Lajos.**

IRODALOM.

A „Korunk” új száma.

A „Korunk” augusztus-szeptemberi 112 oldalas száma, valószínűszenzációképpen hat a magyar nyelvterületen. Jólleső esodálkozással adózunk egyrészt a szerkesztő Dienes Lászlónak, hogy ilyen nyugateurópai nyívn álló s ami a legfőbb, e nyívn megmaradni, sőt továbbfejlődni tudó nagy szemlét volt képes létrehozni, másrészt anyagi erejében megöröklant magyar közönségünknek, hogy a szép vállalkozást el tudja tartani. Mindesetre biznysága ez a magas színvonalu, kitűnő szemle, amely Párisban ép úgy megállná helyét, mint Berlinben a magyarság nem lankadó kulturerejének.

A „Korunk” most megjelent új számában Földessy Gyula kezdi meg mélyenjáró tanulmányát Spengler alapvető eszméiről. Spengler két legfőbb alapfogdotat: a nyugati kultúra pusztulásának hirdetését és a kulturák teljes különváltságának tanát veszi a kitűnő buda-

pesti tudós kritikai konokés alá, felfedve ezen állítások egyoldalúságát. Németh Antal az európai színházi kultúra mai helyzetéről számol be, az utolsó három négy évtized színpadművészetének stílus fejlődését rajzolva meg. Kiindulva a múlt század színpadi naturalizmusából ismerteti Reinhardt, Gordon Craig, Evreinov, Nicolaj, Vachtangov, Tairoff, Mayerhold névéhez fűződő modern színpadi törekvéseket. N. Apáti Jolán, akinek nem régebben igen érdekes könyve jelent meg Dosztojevszkyról a bécsi Internacionale Psychoanalytische Verlag, a Montessori iskolát ismerteti érdekes cikkében. Montessori névéhez fűződik a legmodernebb pedagógia, az, egyen nevelést s a gyermek teljes szabadságát írta zászlójára. Montessori megvalósított iskolájában a gyermek önnevelését és a tárgyi tanítást. Ligeti Pál budapesti építész, akinek most jelent meg egy igen érdekes és nagy feltűnést keltő könyve „Új Pantheon” címmel, hasonló cím alatt összefoglalja könyvének Spengler folytató és kiegészítő gondolatmenetét. Ligeti Pál a művészettörténet analógiájából kísérli meg megállapítani, hogy hol állunk s hova tartunk. Új Pantheon kornak elibe megyünk, vezeti le ekmés analógiákkal. I. R. Bolch a Francia irodalom fejlődését ismerteti a háború óta. Radoné Kempner Magda befejezi fantasztikus regényét, az Integrallényeket. Novila a vezér cím alatt pedig Panait Istrati a Franciáországban ünnepeit nagy román író egy megkapó erejű elbeszélését hozza meg kitűnő magyar fordításban a „Korunk”.

A „Kulturkronika” és a „Szemle” rovatban pedig még egy egész sereg érdekesnél érdekesebb cikket kapunk. Részletes ismertetést Courvoisier csillagásznak megint Einstein elméletét megdönteni akaró meglepő eredményeiről a föld és a világegyetem mozgásáról: Paul Kammerer beszámolóját az új Oroszországban folyó igen érdekes élettani kutatásokról, Ormos Ede ismerteti a nagy román nemzetközi jogásznak, V. Pellam-nak az egész világon nagy feltűnést keltett könyvét az államok kollektív büntetőjogi felelősségéről és a jövő nemzetközi büntetőjogáról. Dienes László az új orosz nő szexuális forradalmát ismerteti Kollontay írásai és az angol szakszervezeti nőküldöttek beszámolója alapján. Sinkó Ervin, az irodalom és napisajtó sokat vitatott viszonyáról, Kassák Lajos az új orosz filmvészetéről, Szentimrey Janó Nagy Dániel új regényéről, a Cirkuszról és Szántó György új történelmi regényéről, a Babel tornyáról, Pap József I. Babel könyvéről, Fábry Zoltán az internacionálizmus és kozmopolitizmus problémájáról, Tiedér Zsigmond Ady bevonulásáról a magyar iskolákba, Ligeti Ernő Ghesterton új könyvéről az Új Jeruzsálemről ír. Ezek mellett még néhány érdekes szemle és jegyzet teszi páratlanul gazdaggá e terjedelmes kettős szám tartalmát.

A „Korunk” havonta egyszer jelenik meg. Előfizetési ára félévre 360 lei negyedévre 200 lei. Előfizetni lehet a Szemle kiadóhivatálában Cluj, Kolozsvár Str. Regale 47.

SPORTHIREK.

Az augusztus 29-ére hirdetett Gy. M. T. E. sportünnepele a közbejött estélyek és balok miatt elmaradt és halaszthatatlanul szeptember hó 12-én lesz megtartva a következő programmal: 1. D. u. 2 órai kezdettel 5 km. kerékpár gyorsasági verseny. 2. 100 m. ifjusági távfutás. 3. 100 m. síkfutás. 4. 200 m. síkfutás. 5. 400 m. síkfutás. 6. 4 x 100 m. staféta. 7. Távugrás. 8. Magasugrás. 9. Gerelydobás. 10. Súlydobás. 11. Discosvetés. 12. Az atlétikai számok után footballmérkőzés a marosvásárhelyi M. S. E. — Gy. M. T. E. között.

A sportünnepeleyn hideg és meleg ételek lesznek a t. közönség rendelkezésére bocsátva. A verseny után 9 órai kezdettel táncmulatság lesz a Szilágyi szálloda összes termeiben.

Benevezni lehet szept. 12., vasárnap délig Kocsis Gyula intézőnél. Benevezési díj minden száma 40 Lei.

A versenyszám I. és II-ik győztesei ezüst éremmel lesznek kitüntetve.

Uránia-mozgó hirei.

A szombati előadás a GyAK estély miatt elmarad, helyette hétfőn lesz megtartva. Tehát 12-13-án, vasárnap és hétfőn.

A new-yorki leánykereskedők.

A társadalom küzdelme az emberiség nagy bünei ellen. Az elmúlt év folyamán több mint 3000 leány és asszony tűnt el nyomtalanul New-Yorkban. Az egész rendőri apparátus megmozdult s mintegy 4000 titkos rendőr, élükön New-York rendőrfőnökével, Richard Eurich-tel nyomoztak az eltűntek után. Fáradságukat rendkívül megnehezítette az a hihetetlennek látszó tény, hogy az élőhaskereskedők — kiterjedt szervezettel bírnak, hatalmas kapitálisták, kiknek pompás összeköttetések vannak. — A világ leggazdagabb országa összes erőinek felhasználásával alig tud ellenük védekezni, most azonban megkezdődött az

általános harc a leánykereskedők ellen! Ez a film az egész világ osztatlan érdeklődését váltotta ki s így országunkban is a legnagyobb figyelmet érdemlő meg, a mozgó vezetősége hétfőn is előadást rendez.

A zendai fogoly.

I. rész 14-15-én, kedden és szerdán, II. rész 16-17-én, csütörtökön és pénteken. Hatalmas monumentális dráma a Ruritaniai királyi udvar életéből. Az angol főúri művészek szereplése felülmúl minden hasonló tárgyú filmet, s az izgalmas meseszöveg mindvégig lebilincseli a nézőt.

Jön a két részes

Nagy ismeretlen nő!

GAZDÁK ROVATA.

Rovatvezető: Kertész Béla.

A legelőtársulatok szervezete.

A Gyergyói Ujság 34. számában közöltük, hogy az 1913. X. törvénycikknek az osztatlan közös legelők kezelésére és kihasználására vonatkozó intézkedései a legelőtársulatok megalakítását illetőleg folyó évi június hó 2-án kelt királyi dekrettel érvénybe léptek s úgy a közbirtokosságok, mint az osztatlan közös magánlegelők tulajdonosai egy éven belül kötelesek legelőtársulatot alakítani, mert ellenkező esetben e legelők kezelése a községi előjáróságok hatáskörébe utaltatik.

A legelőtársulatok a hivatalos lap 1924. 27. számában megjelent jogi személyiségekről szóló törvény alapján alakítandók meg s a következő hivatalos szerveik vannak:

Az elnök képviseli a társulatot harmadik személyekkel szemben peres és nem peres ügyekben. Ő a törvény és szabályrendeletek, valamint a közgyűlés és a választmány határozatainak a végrehajtója.

Az elnök hívja össze a közgyűlést és megállapítja a közgyűlési tárgysorozatot a törvény által megszabott feltételek mellett s ő vezeti a közgyűlés tárgyalásait. Átvieszi és az illetékes hatóságoknak benyújtja a közgyűlés határozatait ellen beérkezett felelőzéseket, felügyeli és ellenőrzi a választmány tagjainak és a társulat tisztviselőinek a működését s ezekkel egyetem-

legesen felelős a társulatot ért károkért, amennyiben ellenőrzés hiányának az esete forogna fenn.

A választmány az elnökből és legalább három tagból áll és pedig az intéző, pénztárnok és jegyzőből.

Az intéző hatáskörébe tartozik a legelők és a társulat vagyonának a kezelése, fenntartása és kihasználása.

A pénztárnok és jegyző az általánosan ismert pénzügyi és irattári teendőket végzi.

A választmány hatáskörébe tartozik:

1. A legelő vagy egyéb vagyoni illetőségek (jogok) elidegenítése esetében határoz a társulat elővételi jogának gyakorlását, illetőleg.

2. Azon esetben, ha ezen elővételi jogot sem a társulat, sem az egyes tagok nem óhajtják gyakorolni, a választmány határoz az illetőségek eladása iránt.

3. A választmány határoz az árverések megtartása és az árverési feltételek megállapítása tárgyában.

4. A törvény és az alapszabályok szellemében meghatározza a tagok egyénienkinti legelőhasználati jogát.

5. Kijelölja a közgyűlés által megszabott legelőbérleteket és egyéb taxákat a pénztárnok és az intéző javaslatai alapján s 8 napon belül határoz az ezen kiadások ellen beérkezett felelőzések ügyében.

6. Megszerkeszti a tagok névjegyzékét és a tulajdoni változásokat nyilván tartja.

7. Az elnökkel együtt megállapítja a közgyűlés tárgysorozatát.

8. Határoz a tiszta nyereség felosztása iránt s azt a közgyűlés elé terjeszti.

9. Javaslatoakat tesz a közgyűlésnek a társulat terményeinek értékesítése tárgyában.

10. Szerződéseket köt a társulat ingatlanainak bérbeadása tárgyában és határoz az 500 Leig terjedő fizetések teljesítése ügyében.

11. Elkészíti a társulat évi költségvetését s azt 15 napi közszemlére kifüggeszti a közgyűlés megtartása előtt s ezenkívül végrehajtja mindazon utasításokat, amelyeket a törvény, szabályrendeletek, vagy az alapszabályok külön részére előírnak.

(Folyt. köv.)

Kiadó lap tulajdonos: Puskás J. István.
Minden cikkért írja felel.

Egy leányt

felvesz

a Kahan-nyomda.

Hirdessen

a Gyergyói Ujságban

Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a

Halász szesznagyraktárát,

hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.

Remington írógépek

kizárólagos képvisellete

RÉVÉSZ ERNŐ könyvkereskedése

Tg.-Mures. Főter 47. Telefon 126.

Bármilyen rendszerű

gépet becserélek!

Remington Model 92. és Remington portabil.

Remington írógépek képvisellete.

Román királyi udvari szállítók.